

LOVÉTEI KIÁLTÓ

IV. évfolyam, 7. szám, 2002. július. Ára szabadeladásban: 4500 lej, megrendelőknek 3300 lej

Mire jó a szarvasmarhatartó egyesület?

A Lovétei Szarvasmarhatartó Egyesület immár több mint 90 tagot tudhat magáénak. Bár az egyesület 3 éve működik, a tagoknak a 60%-a csak az idéntől lépett be a szervezetbe. Ennek a számbeli gyarapodásnak az oka az állam mezőgazdasági támogatás-politikája, mely szerint csak azok a gazdák kaphatnak tejár-támogatást, akik több mint 15 szarvasmarhával rendelkeznek, vagy tagjai valamilyen érdekvédelmi szervezetnek.

Hogy egy ilyen egyesület életében mennyire hasznos ez a támogatás-politika, vitatható kérdés marad. Az első eredmény a tagok számbeli gyarapodása, másodsorban bővült a tevékenységi kör, ugyanis a támogatási kérelmek ügyintézése külön egy jókora feladat. Eddig minden rendben, a problémák csak akkor kerülnek felszínre, amikor a támogatás megszűnik, mondjuk a jövő évtől, és azok a gazdák, akik csak a támogatás elnyerése érdekében léptek az egyesületi tagok sorába, nem fogják érdemesnek találni a további tagsági minőség fenntartását, vagy teljesen másvalamit várnak el az egyesülettől, mint amiért az létrejött ezelőtt három évvel.

(folytatás a 3. oldalon)

Kik voltak a cipcerek?

Nemrégem egy kollégám megkérdezte, hogy tudom-e kik voltak a cipcerek? Véleménye szerint tudnom kellene, mivel olyan vidékről származom, ahol voltak cipcerek. Tudta, hogy Szentkeresztbánya akkor, amikor még voltak cipcerek, Lovétehez tartozott úgy területileg, mint közigazgatásilag. Ekkor határoztam el, hogy ezt a kérdést (nem csak neki) ismereteim alapján megválaszolom. A válasz megadásához egy rövid történelmi visszatekintés szükséges.

(folytatás a 2. oldalon)

Augusztusi időjósok

Augusztusi Lőrinc ha szépen mosolyog,
szép ősszel, jó borral majd vígan társalog.
Bertalannak napja az ősz megmutatja.
János fejtétele ha igen csepegős,
kerteknek ártalmas, nem kedvező idő.

A tartalomból:

Pedagógiai lexikon 6. oldal

Képek Lovéte történetéből 8. oldal

Vannak-e értékeink? 8. oldal

A dolgok úgy működnek, ahogy működtetik

A Lovétei Kiáltó folyó év júniusi számában megjelent *Valami nem működik* című íráshoz szeretnék egypár gondolattal hozzájárulni. Először is örvendek, hogy végre valaki a község vezetősége közül is felfigyelt a kialakult áldatlan helyzetre. Sajnos a cikkben feltárt helyzet nem spontán jött létre, hanem több mint tíz éve annak, hogy elkezdődött, és még napjainkban is folytatódik népi hagyományaink és szokásaink pusztulása. Az a véleményem, hogy az idézett cikkben felsoroltak súlyossága megköveteli, hogy beszéljünk róla és keressük az okokat, amelyek előidézték. Az "erjedés" szerintem a tanügyben kezdődött még a rendszerváltás előtt, amikor azok a tanügyi káderek, akikben még volt hivatásérzet, akik hosszú évtizedeken keresztül küzdöttek hagyományaink és identitásunk megtartásáért minden téren, eltávoztak, vagy visszavonultak. Hasonló személyekkel való pótlásukat nagyban akadályozta a tanügyi káderek részére épített lakás elidegenítése, eladása.

(folytatás a 3. oldalon)

Kik voltak a cipcererek?

(folytatás az első oldalról)

Én a cipcerekről először gyermekkoromban halottam. Akkor így nevezték a szentkeresztbányai vasüzemben dolgozó nem lövétei vagy a szomszéd falvakból származó dolgozókat. Cipcer volt a munkás, a mester, a hivatalnok stb. Ez a megnevezés abban az időben nem volt valami bizalomgerjesztő, mivel akkor becsületes munkának csak a földművelést, állattenyésztést, favágást stb. tekintették. A cipcer olyan "semmittevő, nadrágos embernek" számított. Ez nyilvánvalóan volt így. (Bár csak ma is volnának cipcerék és működne mind a bánya, mind a vasüzem.) Később, az 1960-as években egy alkalommal az alsóvisói (Vișeu de Jos, Máramaros megye) líceumban az érettségi bizottság elnöke voltam, amikor román kollégáim meghívtak, hogy látogassam meg a cipcer lakónegyedet (amit ők țipterai-nak neveztek). Akkor jöttem rá, hogy cipcerék nemcsak Szentkeresztbányán laknak. Később megtudtam, hogy Erdély majdnem minden bányavidékén élnek cipcerék. Egy német nemzetiségű kollégám azt is megmagyarázta, hogy a cipcer szó a német Zipser szóból származik, ami Szepes vármegye német neve.

Szepes vármegye Szlovákiához tartozik, a történelmi Magyarország északi részén terül el. Éppen olyan terméketlen vidék, mint Lövéte határa. Lakói a XVIII. században főleg bányászattal foglalkoztak, de volt házi iparuk is, nagyon híres volt például a szepesi vászon, amit Lövétén is ismertek. A vármegyét csehek, németek és magyarok lakták. A németek magukat szászoknak tartották, és állítólag valamikor Bajorországból telepedtek a Szepességbe. A fent említett igen jól tájékozott német kollégám szerint a XVIII. században Mária Terézia (Magyar- és Csehország királynője, később Német-Római császárné) uralkodása alatt a Szepességből szakmunkásokat telepítettek Erdélybe a bányászat és fémmegmunkálás fellendítésére. Valószínűleg ezek, majd ezek leszármazottai voltak a cipcerék. Innen a cipcer (zipser) elnevezés is.

Vajda Lajos: A szentkeresztbányai vasgyár története című könyvében (Politikai Könyvkiadó, 1983., 57. oldal) említést tesz "a Monarchia más tartományainak lakosaiból" (szerinte Bukovinából) származó munkásokról, azonban a cipcer szót nem használja. Az ott felsorolt és más ismert családnevek: Khnoblek, Schwella stb. inkább német, mint cseh származásra utalnak. A szepességi származást erősítette meg, nemrégén, egyik cipcer barátom, volt gimnáziumi osztálytársam, Khnoblek Jenő is. Jenő, a cséplőgép-tulajdonos Schwella (aki Lövétén is csépelelt régen) nevelt fia

mondta el, hogy az egyik nagybátyja a családfájuk (eredetük) megállapítása céljából járt Bukovinában, de semmit nem talált, ami az ottani eredetükre utalna. Persze lehetséges, hogy mindkét tartományból származtak cipcernek nevezett dolgozók.

A cipcereknek a jelen írásom elején említett lebecsmérítő jellemzése téves. Hiszen ismert dolog (tény), hogy a cipcerék kitűnő szakmunkások voltak. Csak nagyon jó szakmai felkészültségükkel és kezűgyességükkel tudták pótolni azt a különbséget (lemaradást), ami más ipari üzemek és a szentkeresztbányai üzem technikai (és általában) felszereltsége között volt. Ilyen értelemben említtem meg, hogy a cipcerék még fémpénz-csináló gépet is tudtak "gyártani". Emlékszem, hogy az 1930-as évek végén az a hír terjedt el a faluban, hogy valaki(k) pénzt csinálnak Lövétén. A román csendőrök sejtették, hogy a pénzcsináló gépet ki készítette. A gyanús, ha jól emlékszem, egy Bakó nevű cipcer volt. A gyanúsított azonban hosszú időn keresztül nem vallotta be tettét. Végül a csendőrök törbe csalták a mestert, leittatták (részegítették), és adott pillanatban állítólag ezt mondta a vallató őrmesternek: "Fac o mașină și pentru dumneavoastră dacă mă plățiți bine." (Őrnek is csinállok egy gépet, ha jól megfizeti). Emlékszem, hogy az egyik gépet a szüleim tőzsomszédjainál találták meg. Talán három ilyen gép is volt Lövétén. A gépgyártó és tulajdonos elleni bűnügyi eljárást az 1940-es bécsi döntés (a magyarok "bejövetele") szüntette meg.

Végül hadd említsem meg, hogy Lövétén a vasérc kibányászása és a vas feldolgozása (három) nagyon régi keletű. Orbán Balázs írja: "... még a dákoknak is volt itt bányájuk ..." Írásos bizonyítékok az itt folyó vasművességgel kapcsolatban sokkal későbből valók. Például egy írás szerint Báthory Zsigmond erdélyi fejedelem 1591-ben Lövétén vashámort adományozott Székely Mózes főhadnagynak szolgálatai jutalmául. A munkások számáról és összetételéről csak 1848-tól vannak pontos írásos adataink. Valószínűleg ezért nem ír az említett könyv szerzője a cipcerekről, hiszen, ha amit fentebb írtam, a szepességi munkások betelepítésével kapcsolatban igaz, akkor az ezen időpont előtt történt, tehát a szerző nem talált erre vonatkozó írásos bizonyítékokat. Tény, hogy Lövétén nagyon régen foglalkoztak a vasérc kitermelésével és feldolgozásával, amit a megőrzött elnevezések (Vasszar, Hámorkert stb.) is bizonyítanak.

U. i. Esetleges megjegyzéseket, kiegészítéseket, adatokat, amivel ismereteinket gazdagíthatjuk, a kedves olvasóktól szívesen fogadok.

Dr. Balázs Márton

Mire jó a?

(folytatás az első oldalról)

A félreértések elkerülése érdekében azt hiszem, mindenki tisztázódnia kell annak, hogy ez az egyesület elsősorban szakmai jellegű, érdekvédelmi szervezet kell, hogy legyen. A tejár-támogatás elnyerésének ügyvitelére csak egynek kell lennie a többi tevékenységi terület között. A Lövétei Szarvasmarhatartók Egyesülete esetében azt hiszem, van bőven másféle tevékenység is, csak legyen, aki elvégezze azokat.

Megemlítenék néhány tevékenységet, ahol ebben az évben már eredményeket lehet elkönyvelni. Elsősorban a Lövétei Polgármesteri Hivatallal közösen sikerült újraéleszteni a lövétei állatvásárokat. Ezek évente két alkalommal lesznek megszervezve, az első április 13-án volt, a második október közepén lesz megtartva. Az első vásár sikeréről már beszámoltunk, remélhetőleg a másodikról is lesz mit írni.

Továbbá sikerült elérni, hogy a körömpucoló iskola és felszerelés végül is Lövétén maradjon. Ezt az állategészségügyi rendelővel lehetett kivitelezni, miszerint dr. Molnár József állatorvos kifizette a felszerelésért járó összeget, és az ő tulajdonába van helyezve. Bár a gazdák nagy része nem találja fontosnak a szarvasmarhák körmeinek a szakszerű ápolását, az állatorvos mégis lát benne fantáziát, és jelenleg reklámáron végzi a körömpucolást. Remélhetőleg a gazdák majd rájönnek a szakszerű körömpucolás fontosságára, és a felszerelés ki is lesz használva.

Folyamatban van az egyesületi tagok tenyészállatainak fülszámozása. A már korábban megrendelt fülszámok és a fülszámozáshoz szükséges fogó már megérkezett, a gazdák már jöhetnek az igénylésekkel. Ez egy jelentős lépés lesz a törzskönyvezés érdekében.

Megemlítenék még egypár dolgot, amit lehetne folytatni. Például az egyesület megszervezhetné az állattenyésztésben szükséges anyagok (tápok, takarmányok stb.) beszerzését. A törzskönyvezés céljából tejkontrollt kellene végezni. Ugyancsak a törzskönyvezés érdekében szükséges egy pontos nyilvántartás vezetése. Továbbá a termékek értékesítésének a jobb megszervezése is szükséges.

A listát folytathatnám, mert van tennivaló bőven. A gond csak ott van, hogy sem eddig, sem ezután nem fog semmi sem megvalósulni magától. Nagy szükség van a lelkes melléállásra és az önkéntes munkára. Akkor végeztünk jó munkát, hogyha az állami támogatás megszűnése esetében (mert nincs arra garancia, hogy ez jövőben is így fog működni) is megmarad a jelenlegi érdeklődés az egyesület iránt, és ezért minden egyesületi tag felelős.

Sorbán József

A dolgok úgy működnek ...

(folytatás az első oldalról)

A rendszerváltás után nem sikerült (vagy nem is próbálkoztak) a község vezetőségének a fiatalság nevelése céljából összefogni az illetékes szervezetet, a tanügyet és az egyházat. A két intézmény közti együttműködés napjainkban sem tökéletes.

Szokásaink és népviseletünk feladása után törvényszerűen anyanyelvünk következik. Ennek a jelei már mutatkoznak. Ezelőtt egypár hónappal a helyi iskola irodájában jártam, akkor láttam az osztályok ajtaján a diktatúra idejéből ránk maradt egy nyelvű (román) táblákat. Vagy a nyolc osztályt elvégzett gyermekeink nagy része nem tudja a magyar Himnusz első szakaszát sem.

Lehet, hogy sokaknak a fentiek kis dolgoknak tűnnek, de ne feledkezzünk meg, hogy a kis dolgokból lesznek a nagy dolgok.

Ami a fiatalok magatartását, italozását illeti, itt mi, a felnőttek vagyunk a hibásak, mert rájuk kényszerítjük a szeszes ital megköstölését. A fiatalok részére nincs a falu központjában egy olyan hely, ahol civilizált körülmények között, alkoholmentesen, minimális belépődíj ellenében társaloghatnának, amit a jelenlegi nehéz pénzügyi helyzetben még a szülők is elvárnának. Ma úgy a szövetkezet, mint községi középületeinkbe vendéglőt akarunk csinálni.

Én emlékszem arra az időre, amikor nem volt szabad a Népházba szeszes italt bevinni! Ez akkor volt, amikor a kicsi széket vinni kellett az előadásokra. Teljesen megfeledkeztünk arról, hogy a civilizáció és a kultúra, valamint az eszem-izsom két különböző fogalom.

Kedves falutársaim, mindannyiunk kötelessége, hogy összefogjunk a kialakult helyzet megszüntetése érdekében és községünk visszahelyezésére az őseinktől örökölt hagyományörző nagyközségek sorába.

Silye István

Vicc

A gonosz, rosszindulatú malacka az erdőben találkozik a jó tündérrel, aki megkérdi:

- Nos, gonosz, rosszindulatú malacka, teljesítem KÉT kívánságodat! Mit kívánsz?

- Itt van ez a villa. Ezt szúrd be abba a fába, de úgy, hogy onnan soha, senki többet ki ne bírja húzni!

A tündér beleszúrja úgy, hogy onnan tényleg soha, senki nem bírja kihúzni.

- No és mi legyen a második kívánság?

- Húzd ki!

BABEŞ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
RÓMAI KATOLIKUS TEOLÓGIAI KAR

Jézus és követői szamaritánus szemmel

Zsengellér József munkája felhasználásával készítette egy első évfolyamos lövetei egyetemi hallgató

A szamaritánus közösség látásmódját, milyenségét jól jellemzi saját krónikairódalma. A Séfer ha Jamim (jelentése krónika) felöleli a szamaritánusok történetét Mózes halálától a palesztinai muzulmán időszak derekáig. A krónika forrásai visszanyúlnak az ókorba és korai középkorba. Ennek egyik része foglalkozik Jézus életével, munkásságával és követőivel.

A szamaritánus kézirat Jézus születésének és működésének idejét két szemszögből is leszögezi: a szamaritánus főpap, Jehokim szolgálatának idejére teszi születését; működésének kezdetét pedig a világ teremtésétől számítva a 4090. évre datálja. Szamaritánus időszámítás szerint ez i.e. 180-ra jön ki. Egy másik kézirat ezt a dátumot megtoldja 200 évvel, így Jézus működése i.sz. 20-ra tevődik, ez elfogadhatóbb. Hangsúlyozza József és Mária házasság előtti kapcsolatát. Rámutat arra, hogy a szűztől születés, ahogyan ezt az evangéliumok írják, elfogadhatatlan úgy a zsidók, mint a szamaritánusok számára (a krónikában a zsidóság szóhasználat nagyon sokszor a vezetőkre, a farizeusokra utal). Jézus családjánál a nemzetségtábla szó helyett a származás szót használja, így József apaként jelenik meg. Nem Ábrahámtól, hanem Júdatól vezeti le Jézus származását, ezért a magukat József törzséhez soroló szamaritánusok semmiféle rokonságba nem állnak Jézussal. Elismerik, hogy Jézus származása visszanyúlik az ősatyáig Dávidon keresztül, születését viszont törvénytelennek tartják. Három okot jelöl meg, amiért a zsidók (vallási vezetők) gyűlölték Jézust: először prófétának nevezi magát, később Istennek; másodsor sok zsidót megnyer, ami az egységre törekvő farizeusok ellenszenvét váltja ki, harmadszor pedig nem tartja be a Mózesi törvényeket (szombat, bűnösökkel való barátkozás stb.). A szamaritánus krónika ilyen szempontból nem ítéli el Jézust, holott a Mózesi törvényt szigorúan betartják.

Az apostolokat Máté evangéliumához hasonlóan sorolja fel egészen Fülöpig, majd bevonja Natanaélt és Nikodemust, akik a János evangéliumban szerepelnek, mint Jézus tanítványai. A felsorolást követi az apostolok küldetés-helyeinek megjelölése. Ír Szent Pálról, aki állítja magáról, hogy Benjamin törzséből származik, a szamaritánusoknak viszont a 9 északi törzs, Benjamin törzse is Juda törzsét jelenti, így Szent Pál is judabeli. A levelek felsorolása kettő kivételével követi a mai kánont. A 14 levelet a 413-as kar-

thágói zsinat tulajdonítja Szent Pálnak, erről 220 körül Alexandriai Kelemen már említést tesz, tehát a szamaritánus szöveg nem lehet 220-nál korábbi, talán 419-nél sem.

Jézus halálának leírásakor ismét említi születésének törvénytelenységét. A gyermek-Krisztus üldözését összefüggésbe hozza a zsidók (írásudók, vallási vezetők) későbbi ellenszenvével. Keresztelő János halálának leírásával ugyanezt a gondolatot folytatja. Ő a nép rokonszenvét élvezte mindaddig, amíg az emberek meg nem győződnek róla, hogy emberséggel és szeretettel fordul Jézus fele, ez pedig elég ok, hogy hátat fordítsanak neki. Külön kiemeli, hogy Jézus, élete során nem állt szóba Izrael fiaival, a megtartókkal (szamaritánusokkal).

Egyértelműen megállapítani az adott forrásokból Jézus és a szamaritánusok kapcsolatát összetett feladat. A Séfer ha Jamim negatívumokkal látja el Jézus nemzetségtábláját (paráznaságok említése, Jézus, mint törvénytelen születésű gyermek). Aztán szól arról, hogy nem állt szóba Izrael fiainak közösségével, de nem állt az útjukba sem, és ők sem álltak az Ő útjába, viszonyuk semleges. Jézus zsidó származása sem megnyerő a szamaritánusok számára; ugyanakkor munkássága, annak eredményessége és követőinek tevékenysége szimpátiát ébreszt bennük, megragadja őket a Messiás-eszme.

Ez es humor

A három kismalac eltéved az erdőben, rájuk sötétedik. Arra jön a jó tündér:

- Nos, kismalacok, teljesítem egy-egy kívánságotokat!

Az első kismalac reszketve:

- Jaj, nagyon hideg van, úgy fázom! Olyan sötét van, úgy félek! De jó lenne otthon lenni a szüleimnél a jó meleg disznóólban!

Egy szemvillanás alatt eltűnik, és már otthon is van.

A második kismalac reszketve:

- Jaj, nagyon hideg van, úgy fázom! Olyan sötét van, úgy félek! De jó lenne otthon lenni a szüleimnél a jó meleg disznóólban!

Egy szemvillanás alatt ő is eltűnik, és már otthon is van.

Végül a harmadik kismalac reszketve:

- Jaj, nagyon hideg van, úgy fázom! Olyan sötét van, úgy félek! Borzasztóan egyedül vagyok! De jó lenne ha itt lennének velem a testvérekem! ...

Még egyszer a "kollektivizálásról"

A Lövétei Kiáltó III. évfolyam, 8., 2001. augusztusi számában a 8. oldalon "Kommunista jellegű mozgalmak, események Lövétén" (3. rész) című cikk 8. bekezdésében megemlékeztem a lövétei kollektív gazdaság létrehozásáról, működéséről és szomorú kimúlásáról. Az akkor és ott leírtakat most is fenntartom és vállalom érte a felelősséget. Úgy tűnik, hogy az igazság kimondása nem tetszett mindenkinek (hogy kik ezek, azt nem nehéz kitalálni, talán azoknak nem tetszett, akiknek a Hősök Emlékműve sem). Egyesek szerint a kollektivizálás alkalmával Lövétén nem használtak kényszerítő módszereket, teljesen önkéntes alapon történt minden. Ezen hazugság miatt határoztam el, hogy ez alkalommal írásos bizonyítékokat mutatok be a tisztelt olvasóközönségnek. Ezen bizonyítékok másolata meg kellene, hogy legyen a Lövétei Polgármesteri Hivatal irattárában is, ha nem "tüntették el" a rendszer-váltás alkalmával azok, akiknek érdeke volt.

Íme az egyetemre, ahol dolgoztam, érkezett felszólítás másolata, amelyben a Néptanács az Udvarhelyi Rajoni Végrehajtó Bizottságon keresztül kéri, hogy az Egyetem vezetősége küldjön haza, hogy a szüleimet, testvéreimet meggyőzzem a kollektív gazdaságba való beállásra.

"Către Universitatea "Bolyai" Tov. Director General.

Vă rugăm să binevoiți a da sprijinul Dvs. în vederea transferării socialiste a agriculturii.

Pentru a aduce la bun sfârșit această acțiune, Vă rugăm să binevoiți a face muncă de lămurire pentru Tov. Balázs Márton profesor și a le trimite acasă ca părinții și frații să intre în GAC sau întovărășire agricole. Confirmați primirea prezentei și comunicați-ne măsurile luate."

Magyarul ez kb. így hangzik: A "Bolyai" Egyetem, a vezérigazgató elvtárs figyelmébe.

Kérjük közreműködését a mezőgazdaság szocialista átalakításában. Ennek a megvalósítására kérjük, hogy végezzen meggyőző munkát Balázs Márton professzorral és küldje őt haza, hogy az ő szülei és testvérei beálljanak a kollektív gazdaságba. Továbbá közöljék a hozott intézkedéseket. (a szerkesztő fordítása)

Hasonló felszólítást kapott a kolozsvári "30 Decembrie" nevű szövetkezet, amelyben Juliánna nevű húgom munkából való elbocsátását kéri. A szövetkezet vezetősége "túlteljesítette" a kérést. Megvonta a húgom szövetkezeti tagságát, ami a szerzett anyagi jogok elvesztését is jelentette. Ez az alábbi átiratból tűnik ki.

"Către Tov. Balázs Juliánna

În conformitate cu dispoziția Nr. 272/1957 art.

2/a Comitetul Executiv al Cooperativei 30 Decembrie Cluj

Decide

Art. 1. Cu data de 15 Aprilie 1957 încetează calitatea de membră a Cooperativei fiind pus în disponibilitate.

Art. 2. Drepturile pe care le primiți sînt cele prevăzute în HCM 272/1957 art. 9/a."

Magyarra ezt így lehetne fordítani:
Balázs Juliánna elvtársnőnek.

A December 30 Szövetkezet Végrehajtó Bizottságának 272/1957 2/a számú határozata értelmében.

1. Cikk 1957. Április 15-el kezdődően fel van függesztve az ön szövetkezeti tagsága.

2. Cikk Az ön jogait a 272/1957 számú határozat 9/a pontja foglalja magába. (a szerkesztő fordítása)

Azt, hogy édesapámmal egy hétig reggeltől estig vágatták a fát a Néptanács udvarán, sajnos csak tanúkkal tudnám bizonyítani, ha még él valaki a faluban, aki hasonló helyzetben volt.

A felsorolt dokumentumok, remélem mindenkit meggyőznek, hogy a kollektivizálás Lövétén egy pár család kivételével, amelyek ezért harcoltak, erőszakkal történt. A következményeiről pedig beszélhetnek (írhatnak) a ma még élő személyek. (A közölt dokumentumok másolatai a Lövétei Községi Könyvtárban megtekinthetők - szerkesztői megjegyzés)

Az idézett cikkben nem állítottam és ma sem mondom, hogy vissza kell térni az 1930-as évek gazdálkodási formáihoz, sőt mi több, javasolom, hogy a közös gazdálkodásnak (ahogy a szarvasmarhatartók egyesülete esetében is van) minél jobban ki kell használni az előnyeit. Ma már, és a jövőben sem fordulhat elő (remélem), hogy olyan eszközöket használjanak, amelyeket annak idején alkalmaztak.

dr. Balázs Márton

Kollektivista vicc

János bácsit hívatják a Néptanácshoz, mert nem akarta aláírni a kollektívbe való belépésről szóló nyilatkozatot és "ankétot" kell csinálni.

János bácsi bemegy, majd egy fél óra múlva jön ki a tanácstól lógó orral és piros arcú. Kérdezi a szomszédja:

- Na, János, hogy sikerült az "ankét"?
- Olyan két pofont kaptam, hogy egyből aláírtam a nyilatkozatot.

Pedagógiai lexikon

Egyetlen gyermek

Az egyetlen gyermek, az "egyke" sok tekintetben hátrányosabb helyzetben van a testvérek közösségében felnövő társainál. A szülők aggodalmaskodóbbak vele szemben, nagyobb becsvágygal figyelik teljesítményét, mindez szabadságának korlátozásával, esetleg erejét meghaladó követelményekkel jár. Nehezen találja meg a helyét a közösségben. Az én-központúság, amely a gyermek 2-3 éves korában természetes jelenség, az egyetlenke esetében állandósulhat. Ő a család központjának érzi magát, hajlamossá válik az önzésre és a zsarnokoskodásra, elvárja, hogy kiszolgálják, minden tettét elismeréssel, csodálattal fogadják. Éppen ezért az óvodában, iskolában nehezen szokja meg, hogy ő is egy a többi között (persze a pedagógusnak az a dolga, hogy mindenkit kis univerzumnak tekintsen, s minden gyermek lelkéhez találja meg a megfelelő utat), s van úgy, hogy magányossá válik, vagy különleges magatartással próbálja felhívni magára a figyelmet.

Ez így van általában. De mint bármely dologban, amelyet a lexikon során magyaráltunk, vannak kivételek. Az egyke esetében sem kell mindennek így történnie. Ha a szülők az egyetlen gyermeket is kényeztetés és túlzott gondoskodás nélkül nevelik, ha a családi közösségben is megvan az őt megillető, de korántsem központi helye, ha már korán gondoskodnak számára gyermek-társaságról, akkor az említett veszélyek teljesen elkerülhetők.

Elbizakodottság

A gyermek elbizakodottsága nem veleszületett vagy öröklött tulajdonság, hanem mindig a környezet helytelen nevelésének következménye. Vagy túlságosan könnyen és gyakran dicsérik, csodálják a gyermeket, vagy éppen ellenkezőleg, túl sokat kifogásolják, megszegyenítik, és ezért a gyermek megbántottságában, dacosságában elkezd hencegni, fölényeskedni.

A nagyobb gyermekek - serdülők - elbizakodottságának gyakori oka a szülők vagy más családtagok túlzott érvényesülési vágya. Egyes családokban az élet legnagyobb értékének tartják az anyagi gyarapodást, a többi ember fölé emelkedést. Természetes, hogy az ilyen légkörben élő gyermek tehetségén és munkáján túlmenően is érvényesülni törekszik, szülei állásával, divatos öltözködésével, látszatteljesítményekkel dicsekszik, túlbecsüli saját képességeit, ügyességét vagy

egyéb személyi tulajdonságait. Az elbizakodottság gyorsan válhat a gyermek jellemző tulajdonságává, és igen nehezen lehet megszabadítani tőle. Rendszerint csak serdülőként vagy ifjúként, nagy erőfeszítések árán nevelheti önmagát e kellemetlen, az embereket taszító magatartás leküzdésére. Éppen ezért nem lehet eléggé a szülők figyelmébe ajánlani, hogy igyekezzenek megelőzni e káros személyiségjegy kialakulását. Ne követeljenek gyermeküktől képességein túlmenő teljesítményeket, de ne is csodálják, dicsérik túlzottan olyan eredményekért, amelyeket könnyedén, természetesen érnek el. S ami a legfontosabb: ítéljék el határozottan a másnak kárt okozó, önző történetet, s e felfogásukat saját példájukkal támasszák alá.

András Magdolna óvónő

Ezek itt aranymondások

Mivel mindig az okos enged, már rég a hülyék uralkodnak...

Kemény és kitartó munka idővel meghozza gyümölcsét. A lustaság azonnal.

Figyelmet érdemel!

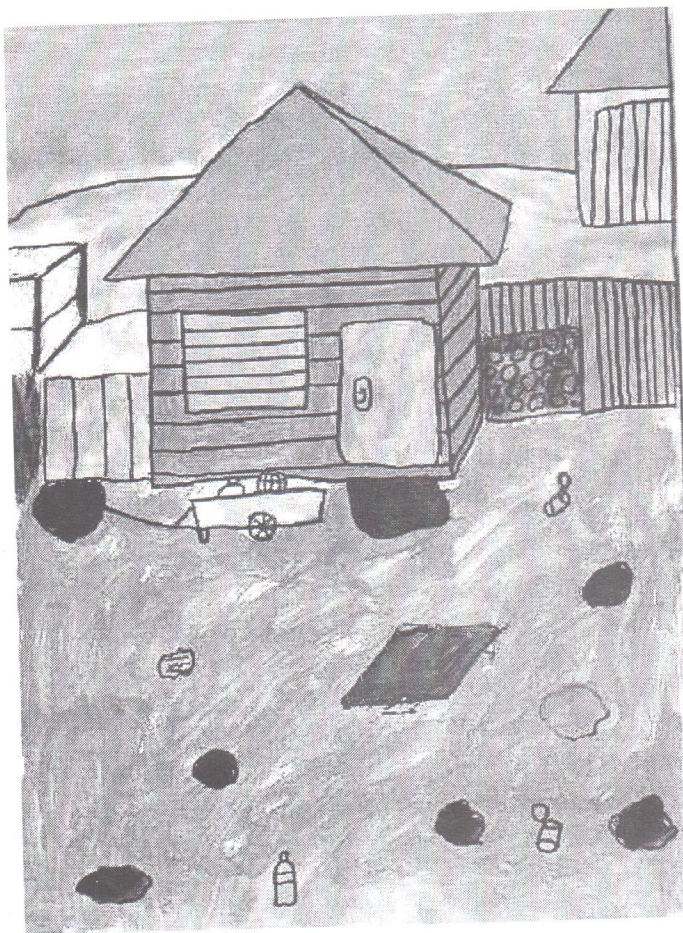
A Lövetei Kiáltó hasábjain már megjelent a 2002 áprilisában megrendezett Föld napi rajzkiállításról írás, de most jutottunk oda, hogy a kiállított rajzokból néhányat bemutassunk. Mint ismeretes, ez a rajzverseny Lövete jelene és jövője címmel volt meghirdetve. A rajzok sok minderről árulkodnak. Árulkodnak arról, hogy mely gyermekek azok, akik jól érzik magukat Lövétén, és arról is, hogy kiknek jelent fejlődést egy kősvitaggá átalakított falu. Ha hosszangondoljuk, a gyerekek azt rajzolták meg, amit hallanak a környezetükben élő nagyobbaktól. Hogy melyik a jó út, azt persze mindenki maga döntheti el, de én személy szerint a fejlesztést semmilyen esetben sem úgy képzelem el, hogy a faluból város legyen. Ez csak egy vélemény a településen lévő sok közül. Jó volna, ha a gyerekek mellett a felnőttek is elgondolkodnának, milyen is kéne legyen Lövete jövőképe.

Beszéljenek tovább helyettem a gyerekraszok!

L. L. Tamás

Emberi értékek

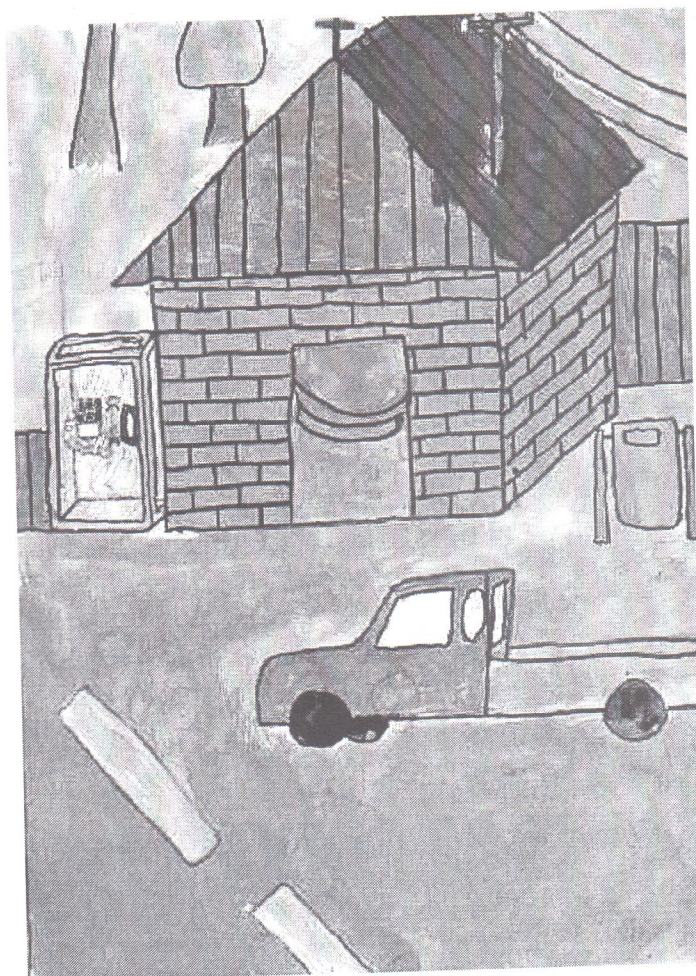

A baj akkor jön, mikor legkevésbé várjuk,
De egymásért a lehetetlent is megpróbáljuk,
Mert az emberi akarat sok mindenre képes,
Kitartóan hinni abban is, ami kicsit kétes.

Mert az élet bizony nem fenéig tejfel,
Ha rossz útra térsz, hamar elveszel.
Az emberben annyi szép kincs rejlik,
Sok gyümölcsöt hozhat, ha megfelelően "keze-
lik".

Tele van homállyal az élet árnyékos oldala,
Ahová ritkán süt be a fényes nap sugara.
De ha van remény, mi életben tartson,
Felcsillan a fény a sötét alagúton.

Van, ahol a betegség az erős ellenfél,
Küzdeni, szenvedni, amíg az ember csak él.
De nem szabad hinni, hogy gyengébbek va-
gyunk,
A betegség felett hittel és kitartással győzelmet
aratunk.

Az élet szomorú, rideg valója,
Hogy a szép álmok nem válnak valóra.
Nincs tündér, hogy teljesítsen három kívánságot,
Se varázsló, ki melegebbre varázsolná a hűvös
valóságot.

S a gonosz, ami rosszra csábít,
Az ördög annyi széppel, jóval ámit.
Sokan nem tudnak ellenállni ennek,
Zuhannak lefelé, és a mélybe esnek.

A felgyorsult világban robognak a percek,
Oly messzinek tűnnek a múltbéli emlékek.
Az emberek rabjai lesznek ennek az örült világ-
nak,
Az igazi értékek az emberekből lassan mind-mind
elszállnak.

Nem az lesz a fontos, mi fontos kéne legyen,
Pénz, hatalom, csillogás, ez kell, hogy megle-
gyen.
A szeretet, becsület, szelídség és alázat,
Egyre ritkábban találunk gazdákat ...

✍ György Emőke

Védjük-e, van-e értéke régi dolgainknak?

"- Mennyié` aggya ide azt a szüette ládát onnét a pajta ereszből?" - kérdi nem egyszer napjainkban a kereskedő Lövétét járva. És odaadjuk 2-300 ezer lejért:" - Me` ügyes csak gabona vót benne utójjára, de ma mán az es ritkán." Házainkat is lebontjuk, és Magyarországon látott szép házakat építünk, és berendezzük azt úgy, ahogy odakint láttuk. Olyanok leszünk mint mások, és életünk minden napján olyanok, mint valakik, nem mint önmagunk. Mindig csak máshol keressük a szépet és a jót. Pedig abban a ládafiában a gabona előtt sok értékes dolog volt a kőház falai között, mely nagyanyáink és nagyapáink keze nyomán született. Csodás dolog azonosításra a vonalkód, mely a "márkás" áruk csomagolóanyagán található. De vajon a lövétei ember nem használta-e a maga módján hamarabb a vonalkódot, amikor a pántlikás zsákban tartotta terményeit? Mindenki tudta csépléskor, melyik az ő zsákja. Milyen szép boltíves ablakok meg ajtók láthatók az új magyarországi házakon! De ha megnézzük a lövétei régi kőházakat, melyekre a divat nem tetetett hármass ablakot, nem épp olyan boltíves ablakot találunk?

És azt hiszem, sorolhatnám továbbaz ilyen jellegű dolgokat. Mert miközben sokszor azt mondjuk, hogy Lövéte egy sárfészek, nem figyeljük meg, mi is bújik meg a sár között, nem vesszük észre, hogy a nagy globális világ apró összetevői leszünk, egy

fogyasztó a multinacionális cégek számára. Fontos, sőt nagyon fontos, hogy figyeljünk, mi hordoz értéket környezetünkben, hogy ne egy elem legyünk a globalizáció színpadán.

Lövétén annak érdekében, hogy a létező értékek megmentődjenek az utánunk jövők számára, elkezdődött egy munka. Árpilisban felmértük a település régi épületeinek nagy részét. A felmérés eredményeképpen megszületett egy adatbázis, melynek felhasználásával nekifogtunk anyagi forrást keresni ezen épületek megmentésére. Ezen az épületeken, mivel magántulajdonban vannak, semmilyen jellegű beavatkozás nem történhet a tulajdonos hozzájárulása nélkül. Reményeink vannak, hogy már az idén sikerül elkezdenünk ezen épületek megmentését azoknál a tulajdonosoknál, ahol hajlandóság mutatkozik az együttműködésre.

Ez a program, ami homlokzatprogram név alatt fut, csak egy apróka tevékenység azok közül, ami szükséges lenne ahhoz, hogy magunk maradhassunk a globalizálódás közben. De az élet más területein, az építészetén kívül még rengeteg olyan dolog van, amit megmentve a későbbiekben a település életképességét szolgálja. Ezek az értékek megőrzése nélkül majd mindannyian a Norada vagy más hasonló vállalat új rabszolgái leszünk. Ma úgy látom, hogy a régi dolgokban rejlő értékek újrafelfedezésével és felhasználásával lehet elérni azt, hogy a globalizációban ne legyünk modern rabszolgái a pénznek és a multinacionális cégeknek.

L.L. Tamás

Ezek itt aranymondások

A mozdonyon azért van két ember, mert akkora ott a zaj, hogy egy nem bírná elviselni.

A születésnapok jót tesznek mindenkinek. Statisztikai felmérések mutatják, hogy azok élnek a legtovább, akiknek a legtöbb van belőlük.

Kiadja a Lövétei Ifjak Egyesülete
Nyomta a ROTAPRINT nyomda

A szerkesztőség nem minden esetben ért egyet a cikkek tartalmával!

Felelős szerkesztő: Sorbán József
Munkatársak: András Mónika,
András Zsolt, Lázár László